

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Vefsn kommune

Møtedato

28.11.2023

Saknr

02/23

Saksbehandler Kent Røstad**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/472 - 1**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saksopplysninger

I likhet med øvrige politiske utvalg velges kontrollutvalget av kommunestyret etter valget. I og med at flere av kontrollutvalgets medlemmer er helt nye i dette vervet, vil kontrollutvalgets sekretariat orientere om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og funksjon, samt om utvalgets plass i den kommunale forvaltningen. Kontrollutvalget ble opprettet i medhold av kommuneloven fra 1992. Formålet var å sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle på sikt redusere behovet for statlig tilsyn. I henhold til kommuneloven § 22-1 er det kommunestyret som har det øverste tilsynet med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret skal imidlertid velge et eget kontrollutvalg som skal gjennomføre dette tilsynet på kommunestyrets vegne, dette fremgår av § 23-1 første ledd.

Kontrollutvalget har en uavhengig stilling i forvaltningen. Utvalget skal utøve sin funksjon på vegne av kommunestyret og er kun underlagt kommunestyret. Kontrollutvalget må utøve sin funksjon med høy integritet og skal opptre nøytralt uavhengig av politiske føringer. Kontrollutvalget har et eget sekretariat som også er uavhengig av den øvrige forvaltningen. Kontrollutvalget skal påse at kommunen har en betryggende revisjonsordning, hvor revisor rapporterer resultatene av sitt arbeid til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll av hele den kommunale virksomheten. Kontrollutvalgets kontrollansvar er ikke begrenset til administrasjonen, men omfatter også formannskapet, andre politiske utvalg, ordfører og selskaper hvor kommunen har eierinteresser. Kontrollutvalget skal føre tilsyn med selve forvaltningen for å påse at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp, at forvaltningen drives etter gjeldende rett og at den enkelte innbygger får lovfestede tjenester og rettigheter. Kontrollutvalget skal ikke overprøve politiske prioriteringer eller den politiske hensiktsmessigheten av et vedtak. Utvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret for eksempel har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som vil være ulovlig. Kontrollutvalget kan kontrollere om saker til kommunestyret er forsvarlig utredet. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsbetingelser må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Det vil si budsjettmidler, sakkyndig sekretariatsbistand, revisjonsressurser og innsynsrett i henhold til gjeldene lovverk.

Kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon -Utvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, at regnskapsrevisjonen blir utført i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor, og at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene som blir stilt i lovverket.
- Forvaltningsrevisjon - Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon av kommunens administrasjon og av selskapene som kommunen har eierinteresser i.

Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføringen av forvaltningsrevisjoner.

Planen skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen vedtas av

kommunestyret. Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter forvaltningsrevisjoner.

- Eierskapskontroll -Kontrollutvalget skal føre kontroll med forvaltningen av kommunens eierskap gjennom eierskaps-kontroller. Kontrollutvalget skal lage en plan for gjennomføring av eierskapskontrollene, planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Planen vedtas av kommunestyret. Kontrollutvalget skal rapportere om resultatene av kontrollene til kommunestyret. Utvalget skal også se til at administrasjonen setter i verk vedtak som er gitt av kommunestyret etter forvaltningsrevisjoner.
- Budsjett for kontrollarbeidet - Utvalget setter opp forslag til årsbudsjett for revisjon, sekretariatet og kontrollutvalgets egen drift og sender dette til kommunestyret med anbefaling om vedtak.
- Valg av revisjonsordning -Kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor. Utvalget skal arbeide for å sikre god kvalitet i kommunens tjenester, sikre god produktivitet, effektiv ressursutnyttelse, ivareta innbyggernes rettsikkerhet i kontakt med kommunen, og sikre at politiske vedtak følges opp.

Kontrollutvalgets rettigheter og plikter

Innsynsrett

Kontrollutvalget bestemmer selv hvilke undersøkelser som skal iverksettes. Utvalget kan legge frem saker med forslag til vedtak til behandling i kommunestyret. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan søke tilslutning hos kommunestyret. Kontrollutvalget kan kreve enhver opplysning eller tilgang til et hvert dokument i kommunen, uavhengig av taushetsplikt og om opplysningene er unntatt offentlighet. Innsynsretten gjelder kontrollutvalget som organ, det er sekretariatet som krever innsyn på vegne av kontrollutvalget som ledd i saksforberedelsene. Kontrollutvalget kan kreve opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre kontroll av; interkommunale selskaper etter IKS-loven, interkommunale politiske råd; kommunale oppgavefelleskap; aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, jf. kommuneloven § 23-6 første ledd.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene, jf. kommuneloven 23-6 femte ledd. Innsynsrett, les mer om dette temaet i Kontrollutvalgsboken.

Taushetsplikt

For kontrollutvalget gjelder de alminnelige reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §13. Dette innebærer at kontrollutvalget plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger som er knyttet til personlige forhold og næringsopplysninger. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Les mer om dette temaet i Kontrollutvalgsboken side 20 og 21. En utbredt misforståelse er at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer fram i lukkede møter, dette er ikke riktig. Det er kun opplysninger knyttet til lovbestemt taushetsplikt, som f.eks. personlige forhold og næringsopplysninger.

Kontrollutvalgssekretariatets konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat vil gi en nærmere orientering om kontrollutvalgets rolle og funksjon i tilknytning til behandlingen av saken.